

L'opció del sindicalisme agrari catòlic

Jaume Rosich i Bassa (Pals, 1881 – la Bisbal d'Empordà, 1953)

Al llarg del primer terç del segle xx el camp català es veié immers en una creixent conflictivitat que arribà al seu apogeu durant la Segona República. La intensitat del conflicte no fou igual arreu de Catalunya, i a les comarques gironines sorgí la proposta del sindicalisme agrari catòlic, que tingué en Jaume Rosich i la Federació Sindical Agrària un dels seus màxims exponents.

GERARD BUXEDA I MAJORAL > TEXT

>> *Jaume Rosich i Bassa.*

Jaume Rosich i Bassa nasqué a Pals el 1881. El seu pare, Ramon Rosich, era natural de Barcelona, secretari municipal de professió, i participà en diverses associacions econòmiques i literàries, mentre que la seva mare, Irene Bassa, que era de Mont-ras, fou l'hereva i l'administradora del patrimoni familiar.

patrimoni familiar. Com es veurà a continuació, fou un personatge polièdric, ja que també s'involucrà en diferents as-

El que singularitza Rosich és la seva aposta pel sindicalisme catòlic i el seu paper en la Federació Sindical Agrària de Girona

Igual que el seu pare, Jaume Rosich estudià dret i exercí d'advocat a la Bisbal d'Empordà i, gràcies a la seva mare, esdevingué hisendat en heretar el seu

sociacions polítiques, culturals, socials i sindicals. Destaca la seva aposta per impulsar els sindicats mixtos vinculats al catolicisme social.

Les activitats polítiques i socials

En el terreny polític, Rosich, ja des dels seus anys d'estudiant a Barcelona, entrà en contacte amb el catalanisme conservador. De retorn a l'Empordà, participà en entitats catalanistes com l'Agrupació Catalanista de Pals, l'Escut Emporità de la Bisbal, Solidaritat Catalana o el Centre Catalanista de Girona, i fou militant de la Lliga. Cal recordar

ARXIU COMARCAL DEL BAIX EMPORDÀ

>> *Concurs de cavalls celebrat l'any 1920 al Passeig Marimon Asprer de la Bisbal.*

que el partit judicial de la Bisbal fou un feu tradicional del republicanisme.

També des de jove Rosich s'implicà en diverses associacions agràries, com el Sindicat Arrosser de l'Empordà, fundat el 1905, i que el 1908 es reconvertí en la Comunitat de Regants / Sindicat Agrícola de la sèquia del Molí de Pals, el Sindicat Agrícola de la Bisbal i sa Comarca o la Caixa Rural de Crèdit i Estalvi de la Bisbal.

No obstant això, el que singularitza Rosich és la seva aposta pel sindicalisme catòlic. En aquest àmbit, jugà un paper central en la Federació Sindical Agrària de Girona (FSA). L'FSA es va fundar el 1918, i agrupava els principals sindicats agrícoles catòlics gironins. Rosich hi exercí una activitat molt destacada, ja que en va ser president entre els anys 1919 i 1931, president honorari i principal redactor del *Butlletí* de l'entitat. Tanmateix, en aquest perfil biogràfic no es voldria parlar tant de la història, les característiques i la incidència de la Federació com del pensament de Rosich.

El discurs teòric de Jaume Rosich i l'FSA en la dècada de 1920

Es coneix la ideologia de Rosich a través de les seves col·laboracions en mitjans diversos i en la premsa diària. El gruix del seu pensament es troba, tal com s'acaba de comentar, en els seus escrits publicats en el *Butlletí* de l'FSA, tot i que tampoc s'han d'oblidar les seves col·laboracions en *L'Emporium*, *L'Avenç de l'Empordà*, *La Veu de Catalunya*, *Agricultura i Ramaderia*, *Diario de Gerona* o el llibre *Els sindicats agrícoles gironins*, entre d'altres.

En uns anys de conflicte en el camp, sobretot en el camp de Tarragona i en-

Per a Rosich l'objectiu de la reforma agrària no era repartir la terra entre els pagesos sinó posar-la en mans dels sindicats o de l'Estat sota un sistema comunista

torn al contracte de rabassa morta, el discurs de l'FSA era, per un costat, hereu del pairalisme del segle XIX, respectuós amb la propietat. Per altre costat, estava amarat de catolicisme social, és a dir, disposat a emprendre una acció social agrària per satisfer algunes demandes de les classes més populars per tal de garantir la pau social.

A més, els seguidors de l'FSA tenien una confiança absoluta que el sistema era capaç d'augmentar, de forma natural, el nombre de propietaris sense la intervenció de l'administració, que era, justament, el que vindicaven rabassaires, parcers i masovers. I per afavorir-ho proposaven la inversió en ensenyament, la difusió de les millors tècniques, l'accés al crèdit i la promoció del cooperativisme a partir de la proposta del catolicisme social.

Aquí cal dir que la problemàtica agrària a Catalunya era diferent que a Espanya, on predominaven els grans latifundis, fet que portà Rosich, per una banda, a oposar-se als intents de reforma agrària imposada des del go-

vern espanyol i, per l'altra, a afirmar que l'estructura de la terra a Catalunya era ideal perquè estava ben conreada i molt repartida, per bé que oblidava la limitació progressiva dels contractes agraris, que explicava la conflictivitat agrària d'aquells anys.

Rosich i l'FSA durant la Segona República

Amb la proclamació de la Segona República i el camp català vivint moments de gran tensió, Rosich i l'FSA, com era d'esperar segons el que s'acaba d'explicar, s'oposaren a les reformes impulsades pels govern de l'Estat i la Generalitat, i continuaren defensant les bondats del sistema agrari català. Per a Rosich, l'objectiu de la reforma agrària no era repartir la terra entre els pagesos sinó posar-la en mans dels sindicats o de l'Estat sota un sistema comunista, i anava més enllà en afirmar que l'atac a la propietat també era un atac a la família, perquè era aquesta la que garantia la perpetuïtat de la propietat a través de la seva transmissió als hereus del patrimoni familiar.

Durant la Segona República l'FSA tingué dificultats per mantenir la seva posició apolítica. Segons Rosich els sindicats no havien de fer política, ja que per a ell un dels motius de la conflictivitat agrícola era la influència d'Unió Rabassaire a ERC. No obstant això, aquest posicionament no fou obstacle perquè molts socis de la FSA s'afiliessin al sindicat de classe Institut Agrícola Català de Sant Isidre (IACSI), ni perquè el ma-

>> Capçalera del butlletí de la Federació Sindical Agrària (núm 21, del novembre de 1920) i, a la dreta, notícia al Diario de Gerona de l'abril de 1920 on es lloa la figura de Jaume Rosich.

teix Rosich, que a partir de la fundació de l'FSA havia deixat la política en un segon pla, fos nomenat representant de la Lliga de la secció agrària del Baix Empordà. Cal no oblidar que, quan la Lliga presentà un recurs d'incompetència contra la Llei de contractes de conreu aprovada per la Generalitat, Rosich es mostrà partidari de la iniciativa amb l'excusa que els diputats d'ERC havien legislat sobre una matèria en la qual el govern català no tenia competència.

Durant el període republicà el missatge de l'FSA no aconseguí arrelar, i el 1934 l'entitat es dissolgué. Durant la guerra, Rosich fou perseguit per la seva militància en el catalanisme conservador i pel seu paper en el catolicisme social. Un cop acabada, se centrà en la seva activitat d'advocat, abandonà qualsevol participació política i sindical, i l'única activitat associativa en

Durant la guerra, Rosich fou perseguit per la seva militància en el catalanisme conservador i pel seu paper en el catolicisme social

Festa Social-Agrària a Castell d'Aro

El Sindicat Agrícola Comarcal d'aquesta típica població de la Selva cel·lebrà el prop passat diumenge la festa de son patró Sant Isidre amb tota fastuositat.

A les deu del matí i precedits de la orquestra «Unió Guixolense» de Sant Feliu de Guíxols sortiren els socis del hostatge social fent via cap a l'Església parroquial tenint lloc un solemniàl ofici en el que predicà el venerable Sr. Rector Rev. don Ignasi Colomer.

Ocuparen lloc en el presbiteri el plé de la Junta del Sindicat, la representació de la Federació Sindical Agrària de Girona amb el seu actiu i digne president don Jaume Rosich, el Sr. Alcalde don Pere Torrent i el Jutge municipal don Josep Calvet.

Sortint del ofici en la Sala Auger i davant d'un públic tan nombros com entusiasta, don Jaume Rosich desentrollà la seva conferència que responia al tema: «Ventatges de que'ls sindicats sigan confesionals». «Inconvenients de que no'ls informi aquest principi». «Les teories socialistes-comunistes i les qui sosté l'Església Catòlica, Apostòlica i Romana, en la qüestió social agrària». «Ventatges de la Federació».

El Sr. Rosich que estigué sencillament admirable, adaptant-se sempre al caràcter del públic a que's dirigia, fou escoltat amb

què s'involucrà fou la de president comarcal d'Acció Catòlica.

Balanç final

Jaume Rosich i l'FSA van representar una opció de sindicat agrari catòlic interclassista que no acabà d'arrelar en el territori. Els motius són diversos. En un escrit del 15 de gener del 1933 Rosich comentà que en les poblacions on existia un sindicat de la FSA no s'havien produït conflictes d'ordre social, afirmació que les dades de les comissions arbitrials desmenteixen. Segur que aquesta n'és una.

Gerard Buxeda i Majoral
és historiador.

Per saber-ne més:

BOSCH I CUENCA, Pere, *Jaume Rosich i Bassa*, Fundació Roca i Galès i Cossetània Edicions, Col·lecció Cooperativistes Catalans, 18, Valls, 2012.